

CIPRAINFO

Gospodarstvo v Alpah
**Ljudje ustvarjamo
vrednost**

3. Poročilo o Alpah
**Mi, Alpe! – Ljudje ustvarjamo
prihodnost**

Commission Internationale pour la Protection des Alpes
Internationale Alpenschutzkommission
Commissione Internazionale per la Protezione delle Alpi
Mednarodna komisija za varstvo Alp

www.cipra.org

Drage bralke, dragi bralci,

tudi v Alpah je trajnostni razvoj še vedno pretežno v rokah države in civilne družbe. Tako se, denimo, Alpska konvencija, katere vloga je nekakšen vademekum o trajnostnem razvoju na območju Alp, v praksi uresničuje in napreduje s podporo držav in javnega sektorja, lokalnih skupnosti in pokrajin, zavarovanih območij, nevladnih organizacij, raziskovalnih inštitucij itd. A v tem krogu ni gospodarstva, čeprav ima v Alpah pri načrtovanju in razvoju pomembno vlogo. V prepričanju, da trajnostni razvoj brez gospodarstva ni možen, je CIPRA sprožila pobudo za nastanek odprtega in demokratičnega dialoga med odgovornimi podjetji in združenji podjetij, javnim sektorjem in civilno družbo, ki bi se odvijal prek projektov. V sodelovanju z vsemi naštetimi je CIPRA začela vzpostavljati NENO, vsealpsko podjetniško mrežo, ki obljublja uspeh, in je zato za podjetja in njihova združenja zelo zanimiva. Gospodarstvu se tako odpira nova možnost: da z NENO aktivno deluje pri uveljavljanju trajnostnega razvoja in s tem preseže zgolj prazno govorjenje.

Izhajajoč iz gornjih spoznanj CIPRA vabi, da si nekoliko natančneje ogledate gospodarske sisteme na območju Alp in pri tem spoznate, kako delujejo ter v kolikšnem obsegu jih je prizadela globalizacija oz. kako le-ta nanje vpliva. Razkorak med političnimi izjavami o namerah in realnostjo neoliberalnega kapitalizma s svojimi omejitvami postaja namreč vedno večji. Razvoj trajnostnega gospodarstva, od katerega ne bodo imele koristi le velike gospodarske lokacije, marveč tudi ruralna območja in oddaljenejsše gorske doline, je nujnost in bo koristil prav vsem. Pogoji za to je seveda krepitev regionalnih verig ustvarjene dodane vrednosti, torej tema, s katero smo se na tem mestu že pogostokrat srečali. Obenem bo treba v naši družbi na novo oceniti dejavnosti, ki na drugačen način ustvarjajo drugo vrsto blaginje. Gibanje socialnega in solidarnostnega gospodarstva, ki je močno zlasti v Franciji, si, denimo, prizadeva za socialno rentabilnost, ozemeljsko zasidranost in demokratizacijo gospodarstva. Na podlagi naših dolgoletnih in intenzivnih izkušenj pri delovanju v različnih mrežnih povezavah menimo, da je povezovanje deležnikov v gospodarstvu na lokalni, regionalni in mednarodni ravni bistvena zasnova za prehod gospodarstva v trajnostno smer. Pot, ki jo gradimo, je NENA, vsealpska podjetniška mreža.

© CIPRA International

Claire Simon, vodja projektov pri CIPRI International

Vsebina

Alpski svet – neokrnjen svet? Nikakor ne, svet je v obdobju globalizacije postal ena sama vas in pravila svetovnega gospodarskega reda so prodrli celo v najoddaljenejšo kotike tega sveta. Še vedno pa ni socialnih in ekoloških smernic, ki bi omogočale pravičen in trajnostni gospodarski razvoj.

Stran 4

4 **Perspektive prihodnosti za »nerentabilna« območja**

Alpsko obrobje z gospodarskega vidika

8 **Od zapostavljenosti do tržne uspešnosti: napredovanje splošnega javnega interesa**

Trajnostni razvoj v Alpah – zasluga socialnega in solidarnostnega gospodarstva

12 **Človek akcije, ki stavi na ovce in povezuje ljudi**

Portret: Josef Schett

14 **Za dober ulov potrebujemo močne mreže**

Od sodelovanja prek mrežnega povezovanja do grozdenja: nove poti v gospodarstvu

17 **S skupnimi močmi do trajnostnega razvoja v Alpah**

NENA – od projekta Interreg III B k alpski podjetniški mreži

18 **Mi, Alpe! Ljudje ustvarjamo prihodnost**

Nestrpno pričakovanje 3. POROČILA O ALPAH

20 **Inovacije (v) Alp(ah)**

novi izzivi za Alpski teden 2008: L'Argentière la Bessée/F

V sredini glasila je priložen letak za naročilo 3. Poročila o Alpah: Mi, Alpe! Ljudje ustvarjamo prihodnost.

Portret: Josef Schett

V vzhodnotirolski dolini Villgratental je hribovski kmet in podjetnik svojo dejavnost v celoti preusmeril v vzrejo ovac. Danes izdeluje visoko kakovostna ležišča in izolacijske materiale, visoki gastronomiji pa dobavlja sirne izdelke.

Stran 12

Alpskemu prostoru se zaradi njegove stalno rastoče kompetence in različnih izkušenj v trajnostnem gospodarstvu ponuja priložnost, da med regijami zavzame vrhunski položaj v globalni konkurenci. K temu lahko odločilno prispevajo sodelovanje, mrežno povezovanje in grozdenje.

Stran 14

Alpsko obrobje z gospodarskega vidika

Perspektive prihodnosti za »nerentabilna« območja

Je alpski svet neokrnjen svet? Nikakor ne, svet je v obdobju globalizacije postal ena sama vas in pravila svetovnega gospodarskega reda so prodrli celo v najoddaljenejšo kotičke tega sveta. Še vedno pa ni socialnih in ekoloških smernic, ki bi omogočale pravičen in trajnostni gospodarski razvoj. Uspešen in tudi regionalno uravnoteženi razvoj onemogočajo preživete teorije, nerealni razvojni koncepti, zlasti pa najrazličnejši interesi posameznikov.

© Christoph Püschner/Zeitenpiegel

V gospodarstvu še vedno veljajo pravila igre, značilna za metropole. S pomočjo uspešnih razvojnih konceptov bi lahko periferija postala gonilna sila prenove. Na fotografiji: Tenna v dolini Safiental, Švica.

Gospodarski razvoj zadnjih desetletij proti pričakovanjem in v nasprotju z obljubami ni ustvaril le zmagovalcev, marveč tudi poražence. To ne velja samo za posameznike ali skupine posameznikov, npr. zaposlene, ki živijo pod pragom revščine (working poor), ampak velja tudi za posamezne pokrajine, države in širše svetovne regije v celoti. Statistični podatki, ki izhajajo iz Programa ZN za razvoj (United Nations Development Programme – UNDP), to dejstvo dokazujejo zelo nazorno.

Gre za globalni razcep, za razvoj dveh hitrosti. Na prvi pogled se zdi, da je gospodarski napredek odvisen od razpoložljivosti novih tehnologij, zlasti na področju IK-tehnologij. Zato je za rešitev predlagan obsežen program prenosa novih tehnologij. Ob natančnejši analizi pa se hitro izkaže, da je to dvorezni meč.

Predvčerajsnji argumenti za globalizacijo

Kadar ideologi globalizacije trdijo, da je globalna delitev dela ustvarila razmere, od katerih imajo koristi vse udeležene strani, to utemeljujejo z dobro znanim argumentom o komparativnih prednostih, nastalim na začetku 19. stoletja in temelječem na t.i. Ricardijanskem modelu. Ta namreč pravi, da je delitev dela koristna za vse partnerje, saj kapital in delo, npr. zemljišča, če govorimo o kmetijski proizvodnji, povsod uporabljajo produktivneje. Ob takem utemeljevanju ostaja zamolčano dejstvo, da ob današnjih okvirnih pogojih povečane oz. popolne mobilnosti dejavnikov proizvodnje Ricardijanski model sploh ni več uporaben. Mobilnost dejavnikov pomeni, da dejavnika proizvodnje, kapital in delo, nista več vezana na eno samo lokacijo, temveč se ravnata ter selita glede na razlike v dobičku, ki ga prinašata produktivnost in donos – kar pomeni, da se izogibata »nerentabilnim« lokacijam. To velja celo za zemljišča, saj se proizvodnja, ki se ukvarja z njihovim gospodarjenjem, torej kmetijska proizvodnja, seli na območja, ki izkazujejo najvišjo produktivnost. Nasprotno od Ricardijanskega modela danes pogosto ne gre več le za izbiro sorazmerno najuspešnejše proizvodnje, temveč gre za vse ali nič. Nova »teorija rasti« poleg tega kaže, da ravno tehnološke inovacije ne sprožajo konvergentnih procesov, tj. zmanjševanja razlik v produktivnosti in blagostanju med posameznimi regijami, saj je prav namen tehnoloških inovacij vedno znova povečevati produktivnost – in te se večinoma najprej uporabljajo v centrih rasti.

Model globalizacije s konstrukcijskimi napakami

Prikazano sistematično neravnovesje v škodo perifernih območij se dodatno še povečuje zaradi dveh »konstrukcijskih napak« domnevnega modela uspešnosti »globalizacije«.

Dinamika kapitalizma v zadnjih desetletjih 19. stoletja je bila po več kot stoletju hudega spopadanja z vzpostavitvijo ekonomsko-socialnega tržnega gospodarstva končno uspešno »ukročena«. Ta se bo sedaj na globalni ravni in tako rekoč od zgoraj navzdol spet okrepila. Svetovna trgovinska organizacija (STO) se, denimo, čuti pristojno izključno za ekonomski vidik razvoja, istočasno pa se preprečuje, da bi se ob gospodarski razvila tudi trdna socialna ter ekološka svetovna ureditev, ki bi tržnim močem služila kot varovalo. »Po zaslugi« pravil Svetovne trgovinske organizacije so nacionalne in regionalne okoljske in socialne norme zašle v krizo ali pa so popolnoma izgubile svojo moč – zaradi zavarovanja investicij in maksimiranja donosnosti.

Žargon ekonomistov pomirjujoče uvršča to problematiko h geslu »eksternalnost«, ki pa naj bi se s pomočjo tako imenovane internalizacije izboljšala. Primer za to je sistem cestninjenja (road pricing). Nasprotno pa ekološka in socialnopolitična izkušnja zadnjih desetletij kaže, da internalizacijske strategije služijo le kot manever zavlačevanja in odvrčanja pozornosti.

Nacionalna in regionalna okoljska in socialna pravila so izpostavljena pritiskom ali pa so bila celo razveljavljena.

Še posebno izrazito se to kaže pri brezplodni razpravi o tržno-gospodarskih instrumentih v okoljski politiki. Poleg tega se državna regulativa sistematično predstavlja kot načeloma neprimerna. Tak način ravnanja se je izkazal za uspešnega: skoraj soglasno je širša javnost na vprašanje »Ali hočete celovit trg?« odgovorila pritrdilno.

Kdor ima, ta dobi

Druga skupina problemov globalizacije se pojavi zato, ker sami t.i. »global players« ne spoštujejo pravil igre neoliberalnega kapitalizma, ki so mu sicer dajejo prednost, ampak ta pravila izrabljajo v svojo korist. Kar v teoriji deluje odlično – popolna informacija, popolna konkurenca, takojšnji procesi prilagajanja, ne vzdrži pragmatične ocene in zaradi človeških pomanjkljivosti in vsakdanjih banalnosti zaide še bolj v težave. Pojavljajo se naravne nesorazmernosti, na primer zaradi informacijskih prednosti, ki praviloma vodijo v sistematično privilegiranje tistih, ki so spretnejši, hitrejši in iznajdljivejši, ter v zapostavljanje povprečnega potrošnika. Zlorabe, kot je poslovanje dobro obveščenih v prometu z vrednostnimi papirji in kapitalom, te mehanizme še posebej jasno ponazarjajo.

S pojmom »neuspešnega trga« poskuša neokapitalizem dopedati, da bi – teoretična – zasnova delovala, če bi zaostalo, celo trmasto vsakdanje življenje le bilo sposobno preživeti na trgu. Torej prosto po Brechtu, »kar ne sme obstajati, ne more obstajati«.

Domnevno se sedaj na to pomanjkljivost, imenovano »neuspeh trga«, izvaja pritisk, na primer s konkurenčno pravnimi omejitvami monopolov in kartelov. Vendar pa tudi na tem področju izkušnje zadnjih desetletij kažejo, da se v resnici odvijajo nasprotni procesi. T.i. »global players«, denimo Microsoft ali

Halliburton, nikakor ne težijo k popolni konkurenčnosti, temveč poskušajo doseči položaj, ki bo obvladoval trg, tako da se bodo lahko razvili lažni naravni monopoli. Resnično uspešna podjetja so medtem ta recept uspešnosti začela uporabljati naravnost mojstrsko.

Podobno se dogaja z zahtevami po transparentnosti: dolžnost obveščanja in predpise o dolžnosti dajanja podatkov (na primer v živilski panogi) gospodarska združenja rada prikazujejo kot neprimerno, celo škodljivo vmešavanje države, jih po možnosti preprečujejo ali ignorirajo. Na ta način se običajna, vsakdanja nesorazmerja občutno povečujejo, globalni razkol pa se še pospešuje.

Dobro dostopni centri rasti so zmagovalci, periferija pa za njimi zelo zaostaja.

Na fotografiji: veliko žagarsko podjetje Stallinger v bližini švicarskega mesta Chur.

© CIPRA International

V metropolah je zbrana gospodarska moč in tja se tudi steka. Na fotografiji: Stallinger – prevoz tovora iz podjetja na železnico.

Trg in politika – skupna prizadevanja za prihodnost perifernih regij

Na podlagi teh razmišljanj je mogoče povzeti, da tržne sile same ne vodijo v uravnotežen razvoj, temveč povzročajo neravnovesja. Obrobna, periferna območja so pri tem praviloma v slabšem položaju. V takem primeru bi morala politika poskrbeti za ustrezne zaščitne ukrepe. Prihodnji razvoj obrobni regij je torej tudi odraz politične volje. Od rabe virov je odvisno, v katero smer bo šel razvoj. Nedvoumno pa je treba ugotoviti, da se morata trg in politika dopolnjevati. Poudarjanje regionalno politične vsebine je sicer pomemben, nikakor pa ne zadosten pogoj za uspešen spopad z aktualnimi problemi.

Lokacijska privlačnost in regionalna politika

Vse regije so postavljene pred vprašanje, kako ravnati z zgoraj opisanimi ekonomskimi oz. gospodarskopoličnimi mehanizmi. V vsej ostrini, ki je doslej nismo poznali, se na lokalni ravni odvija konkurenčni boj za pridobivanje naklonjenosti investitorjev, podjetij in gospodinjstev za gospodarske lokacije. Konkurenčni pritisk lahko resno ogroža gospodarstvo posamezne regije, lahko pa postane tudi pretveza za podeljevanje državnih koncesij, ki niso potrebne, ampak so le oblika dajanja uslug. V tej točki se zahteva regionalna politika, ki v korist javnemu interesu bolje kot doslej izkorišča svoj manevrski prostor. Toda vsaka regija, ki je odvisna od lastnih sposobnosti, samodejno poskuša najti pragmatične in endogene rešitve. Ne nazadnje velja določena lokacija za privlačnejšo, kot so konkurenčne, če izboljša storitve ali vsaj ohrani njihovo dotedanjo raven, če je

pri davkih in drugih prispevkih čim bolj »naklonjena« zasebnemu sektorju, če so infrastruktura in storitve v javnem interesu na razpolago pod čim ugodnejšimi pogoji, po možnosti brezplačno. Ker vse regije uporabljajo isti recept, se znajdejo v »tekmi, ki pelje navzdol« in pri kateri obstajajo vedno nove prednosti.

Nekaj je očitno: tovrstna strategija izčrpavanja vseh rezerv vodi v vedno večje zadolževanje. Na tej poti se pospešeno odvija naraščajoča prerazdelitev od spodaj navzgor. Pri tem se opuščajajo storitve, ki se zdijo v globalnem konkurenčnem boju za lokacijo manj odločilne, zlasti to velja za tako imenovane »mehke« dejavnike lokacije, kot sta socialna kohezija ali kakovost okolja. Sočasno se seveda zmanjšuje tudi pripravljenost za uvajanje družbeno- in regionalnopolitično pogojenih izravnalnih procesov. Treba je vendar krepiti močne in ne spodbujati šibkih. V konkurenčni tekmi med metropolami in periferijo solidarnost tako vedno bolj izginja.

V takem razmerju sil se stroški lokacije prelagajo na periferijo

Pritisk konkurence lahko začne resno ogrožati regije.

in prinašajo koristi metropolam; najrazličnejši transferji, namenjeni periferiji, se odpravljajo, nasprotno pa imajo zgostitvena območja še naprej korist od eksternalij. Zaradi tega posledično nastajajo »nerentabilna območja«. Poleg zasebnih naložbenikov postaja vedno manj aktivna tudi država.

Enkrat le v obratno smer: periferija kot gonilna sila prenove

Regionalna politika je s tem postavljena pred težko nalogo, za reševanje katere bo morala upoštevati novejša regionalno znanstvena spoznanja. Kot je bilo že pojasnjeno, sama strategija spodbujanja, povezana z upanjem na učinke prelitja (spillover effects) ni več zastavljeni cilj. Poleg tega bo treba v prihodnje vedno bolj pičila javna sredstva uporabljati preudarnje in njihovo uporabo znati bolje utemeljiti, saj neto plačniki ne bodo več pripravljeni plačevati transferjev, če naročila storitev ne bodo transparentna. Če se na plačila navezuje še obveznost spoštovanja načel trajnostnega regionalnega razvoja, bi se lahko vzorčne regije kljub tržnim deformacijam razvijale s pomočjo trajnostnih struktur. Če je le mogoče, je treba različne projekte med seboj povezati, da bo to povečalo njihove možnosti za uspeh. Dolgoročni cilj tovrstne strategije bi bil iz takih regionalnih zasnov razviti novo ekosocialno tržno gospodarstvo, ki bi imelo trajnostno perspektivo. To pomeni, da bi enkrat za spremembo na pravila igre, ki veljajo za metropole, vplivala periferija in to v smeri trajnostnega razvoja.

Martin Boesch, Univerza v St. Gallnu

Zgodba o podjetju Stallinger: poučen primer

Poleti 2007 je v neposredni bližini švicarskega mesta Chur v Renski dolini (Graubünden) avstrijsko lesnoindustrijsko podjetje Stallinger odprlo velik žagarski obrat. Naložbe v to podjetje so v zadnjih dveh letih znašale okoli 100 mio. CHF, ustvarjenih pa je bilo tudi približno 120 delovnih mest. Projekt je uspešno stekel: v žagarskem obratu so sprva načrtovali, da bodo kapacitete za razrez hlodovine obsegale 600.000 m³. Te so sedaj že presegli, zato nameravajo obseg povečati na 1.000.000 m³. Po oceni naj bi domači les v strukturi celotne proizvodnje zajemal le še 250.000 m³, ostalo surovino v podjetju kupujejo na območju širšega zaledja. Več kot 90 % žaganega lesa izvozijo v Vorarlberg za proizvodnjo plošč, ki je prav tako v lasti avstrijskega koncerna, po drugi strani pa na Bližnji vzhod, v ZDA in Avstralijo. Za prevoz proizvodov iz podjetja se pogosto uporablja železnica, del lesa pa se uporablja v domači proizvodnji energije.

Kanton Graubünden oz. občina Domat/Ems, kjer je sedež žagarskega obrata, sta storila vse, da si je podjetje za novo lokacijo izbralo prav njiju. Na seznamu sprejetih ukrepov so subvencije v dvomestnih milijonskih zneskih – večji del razpoložljivih sredstev državne pomoči za spodbujanje gospodarstva, posebna dovoljenja, davčne ugodnosti, odstop zemljišč itd.

Učinki na decentralno in regionalno gozdno in lesno gospodarstvo so različni:

- Lastniki gozdov imajo koristi zaradi ugodnih odkupnih cen lesa, kolikor njihova deblovina ustreza zahtevam podjetja Stallinger.
Da bi mali lastniki gozdov lahko zagotovili dobavo zahtevanih velikih količin lesa, se med seboj povezujejo. Sečno lesa, ki se je doslej izvajala kot kmetijska dopolnilna dejavnost, v vedno večji meri prevzemajo večja profesionalna podjetja, kar pomeni, da obseg sečno-spravljenih del na periferiji sicer narašča, vendar pa iz regije odteka večji del s tem poveza ne ustvarjene dodane vrednosti.
- Mali vaški žagarski in tesarski obrati izgubljajo svoje tradicionalno delo, saj ne morejo konkurirati množični industrijski proizvodnji, ki razpolaga z vso opremo visoke tehnologije. Na voljo jim ostanejo le priložnostni posli, manjša naročila in posebni lesni sortimenti (npr. macesnovina), ki koncerna Stallinger ne zanimajo.
- Lesno-predelovalna dejavnost, vključno z gradbeništvom, ima pri tradicionalnih izdelkih koristi zaradi ugodnih pogojev dobave franko tovarna, vendar pa je treba na odmaknjenih perifernih legah pričakovati precej višje stroške prevoza. Domnevati je mogoče, da se bo v Churu sčasoma razvil lesarski grozd z najrazličnejšimi spremljajočimi panogami. Morda se bodo razvile tudi sinergije z domačim podjetjem Ems-Chemie.

Povzetek

- Vlaganja so gonilna sila razvoja. Če so spodbude dovolj učinkovite, se lahko na izbrani lokaciji v celoti razvijejo proizvodni gozdi.
- Investitorji se odločajo na podlagi konkurenčnega položaja na globalni ravni. Da bi se lahko uveljavila v mednarodni konkurenci pridobivanja najboljših gospodarskih lokacij, država tak razvoj spodbuja.
- Preusmerjanje proizvodnje na središčne, komunalno dobro opremljene lokacije, večinoma povezane s tehnološkim skokom, poteka načrtno, kar na perifernih območjih zmanjšuje tiste skromne možnosti za ustvarjanje dodane vrednosti, ki tam sploh še obstajajo.

Gledano skozi očala ekonomske logike, se zdi tak proces razumen, saj prinaša celotnemu gospodarstvu in državi le prednosti. A zavedati se moramo, da se z intenzivno uporabo javnih sredstev krepijo velike gospodarske strukture v središčih in slabijo mala podjetja na periferiji.

Trajnostni razvoj v Alpah – zasluga socialnega in solidarnostnega gospodarstva

Od zapostavljenosti do tržne uspešnosti: napredek javnega interesa

Razen t.i. klasičnega gospodarstva se vedno bolj uveljavlja gospodarstvo, ki temelji na načelih socialne pravičnosti in solidarnosti: razpolaga z veliko inovacijsko močjo in ustvarja blaginjo tudi za razvojno zapostavljena območja in tamkajšnje prebivalce. Tako gospodarstvo postavlja v ospredje socialno rentabilnost in na podlagi sprejetih vrednot in svoje lokalne pripadnosti skupaj s prebivalci skrbi za trajnostni razvoj domačega kraja – pa naj si bo to v Alpah ali drugod po Evropi.

© Oxalis

Terciarni sektor postavlja v ospredje človeka: danes, ko živimo hitro, je stalno izobraževanje življenjskega pomena. Iz tega načela izhajajo zadruga Oxalis, ki za svoje člane prireja izobraževalne tečaje. Dokaz, da je družabnost še vedno pomembna, je družba za mizo v kraju Bellecombena na fotografiji.

Deljenje avtomobila (car sharing) za pot do delovnega mesta, organizacija okoljske prireditve v mestni četrti ali vasi, nakupovanje ekološko pridelane domače hrane, namestitvev sončne naprave v stanovanju – vse to so načini uresničevanja trajnostnega razvoja v praksi. Pogosto se niti ne zavedamo, da tako sodelujemo tudi pri dejavnostih, ki so pravzaprav del posebne veje gospodarstva, tj. socialnega in solidarnostnega gospodarstva.

Tretji sektor: dolgo zapostavljeni dejavnik

Socialno in solidarnostno gospodarstvo ne sodi v javno, prav tako ne v zasebno gospodarstvo. Predstavljajo ga v glavnem skupni projekti in lokalne pobude, ki jih uresničuje lokalno prebivalstvo. Akcije varovanja naravnih območij, uvažanje inovativnih načinov prevoza, lokalne mreže za prodajo doma pridelane hrane in stanovanjske skupnosti – take in še druge so ideje za trajnostni razvoj, ki se pogosto uresničujejo v okviru socialnega in solidarnostnega gospodarstva.

Omenjena gospodarska veja se označuje tudi kot tretji ali neprofitni sektor. Zanj so značilne človekove dejavnosti, pri katerih svoj pečat puščajo solidarnost, odgovornost, upoštevanje demokratičnih načel, razvoj kot tudi spodbujanje individualnega in kolektivnega. Podatke o tem sektorju še težko primerjamo na čezmejni ravni, vendar pa je iz njih mogoče razbrati, kako pomemben je sektor pri ustanavljanju novih podjetij in ustvarjanju novih delovnih mest. V Franciji je v tej panogi že 10 % vseh delovnih mest. V Italiji izvaja 6200 socialnih skupnosti individualne storitve in zaposluje ljudi, ki jih je trg dela izključil. Od njihove ustano-

vitve v osemdesetih letih je število zaposlenih doseglo 200.000, delež žensk znaša 70 %. V Nemčiji in Avstriji je na področju sosedske pomoči zaposlenih 2,6 mio. ljudi, 70.000 pobud obravnava teme s področja zdravstva in socialnih zadev.

V Evropi izhaja socialno gospodarstvo iz zgodovine 19. stoletja. Uveljavilo se je na različnih področjih, kot so zavarovalništvo, bančništvo, stanovanjska gradnja

nesejo na socialne institucije, npr. ko odpravo pošte prepustijo različnim integracijskim skupnostim.

Povezanost s krajem ima daljnosežne posledice

V Evropi je umikanje države blaginje povzročilo prerazporeditev javnih storitev in nastanek novih potreb na lokalni ravni: na eni strani na področju zaposlovanja, na drugi strani na področju vsakodnevnih

hkrati začeli razvijati nove. Na ta način zadovoljujejo naraščajoče povpraševanje prebivalcev po ekoloških hišah. Da bi svoje izkušnje lahko posredovali čim širšemu krogu ljudi, organizirajo tudi tečaje o uporabi teh materialov in vrstah samograditeljstva.

Kaj ponazarja ta primer? Da lahko kraj s svojimi prebivalci in mrežami probleme pogosto najbolje rešuje sam, s svojimi lastnimi naravnimi, človeškimi ali tehničnimi viri.

Za socialno gospodarstvo je značilno, da se razvija pretežno na območjih, kjer je tradicionalno gospodarstvo v težavah – v velikih mestih, na izrazito podeželskih območjih, tudi stanovanjskih območjih. Pogosto je spremljevalni pojav visoke brezposelnosti ali pa je povezano z določenimi kategorijami, na primer s starejšimi. V Franciji, denimo, ima socialno gospodarstvo pomembno vlogo v regijah z razvitim letnim turizmom kot tudi v zimskih turističnih krajih.

Med javnim sektorjem in zasebnim gospodarstvom in skupaj z njima

Socialno in solidarnostno gospodarstvo je treba pojmovati kot izravnalni dejavnik med splošnim interesom javnega sektorja in zasebnim interesom gospodarstva. Njune dejavnosti se pogosto začenjajo tam, kjer država in gospodarstvo pri reševanju določenih socialnih in strukturnih problemov naletita na njihove meje.

Socialna in solidarnostna gospodarska

Socialna podjetja usmerjajo dejavnosti v vrednote, ki presegajo zadovoljevanje interesov posameznika.

in kmetijstvo, vzgoja in izobraževanje, kultura, zaposlovanje in sosedska pomoč, v novejšem času se pojavljajo še okoljski problemi, mednarodna solidarnost oz. pravična trgovina – vse pod skupnim imenovalcem trajnostnega razvoja, pri čemer gre že od nekdaj za združevanje socialnih, gospodarskih in okoljevarstvenih ciljev.

Razkorak med javnopravno in gospodarsko sfero se poleg tega vedno bolj zmanjšuje, saj uporabniki, ponudniki storitev in javne skupnosti sodelujejo kot partnerji pri projektih in ustvarjajo nove strukture.

Usmerjenost v vrednote pred prizadevanji za večji dobiček

Socialna podjetja mobilizirajo človeški kapital in finančne vire ter razvijajo dejavnosti okoli »socialnega objekta«. Ravna se po vrednotah, ki presegajo zadovoljevanje interesov posameznikov. Tudi iz izbire pravnega statusa, npr. socialno združenje, nevladna organizacija, zadruga ali posebne družbene skupine, je razvidno, da so v središču dejavnosti družbene vrednote. Cilj takih podjetij ni pridobivanje največjega možnega dobička, presežek dohodka pa se večinoma reinvestira.

V praksi se usmerjenost k vrednotam uveljavlja na povsem različne načine. Tako podjetje upošteva družbene vrednote, če zaposluje osebe, ki so na trgu dela težko zaposljive, ko spodbuja usposabljanje znotraj podjetja, pa tudi ko daje prednost dobaviteljem, ki pri proizvodnji uporabljajo okolju prijazne metode in se ukvarjajo s pravično trgovino. Ravno tako se v to kategorijo uvrščajo podjetja, ki določene naloge pre-

nih storitev, kot so pomoč v gospodinjstvu ali varstvo otrok. Tukaj nastopi socialno gospodarstvo. Posledično se pojavijo dodatne storitve, ki so povezane z izboljšanjem življenjskega okolja – stanovanja, javni lokalni promet, krajevna trgovina, oskrba z energijo, turizem, varstvo kulturnih dobrin in okolja. Posledica je več možnosti za zaposlovanje in več poklicev na teh področjih. Tovrstni lokalni razvojni trendi pospešujejo splošno rast neprofitnega gospodarskega sektorja.

Navedimo primer: arhitekti in gradbeniki, ki so se združili v zadrugi Caracol, so pripravili projekt, ki med seboj povezuje socialne in ekološke cilje: pri obnavljanju stavb in novogradnjah uporabljajo les in ilovico, ki sta značilna materiala stavbne dediščine v regiji Grenoble. Ponovno so k življenju obudili star način gradnje in

Živeti in delati drugače

V gorskem okolju savojskega podeželja se je društvo Oxalis leta 1987 začelo ukvarjati z okoljsko vzgojo, organiziranjem kulturnega življenja, ekološko gradnjo in živinorejo, pa tudi s takimi dejavnostmi, kot je jahanje oslov. Kasneje se je iz društva razvila proizvodna zadruga, kar je bila tudi primernejša oblika za raznovrstne dejavnosti, ki jih je zadruga izvajala na različnih področjih, npr. v kmetijstvu, turizmu, poklicnem izobraževanju, obrti in kulturi. Danes je Oxalis t.i. zaposlitvena zadruga, pri čemer se njen osrednji cilj ni spremenil in se še vedno glasi: Živeti in delati drugače.

Zadruga ustvarja podlage za zaposlitev, ki bi bila sicer v tej regiji težko uresničljiva. Člani imajo skupno knjigovodstvo in upravljanje, investicije v tehnologijo in kadre financira zadruga. Vsi člani so stalno zaposleni, zato je tveganje majhno. Posamezni poklici so med seboj neodvisni, trenutno jih je okoli 50 – med njimi so tudi kamnoseki, slaščičarji, glasbeniki, krajinski arhitekti, psihoanalitiki in strokovnjaki za trajnostni razvoj... Vsi, ki se želijo včlaniti, so dobrodošli in lahko tako izkoristijo obstoječi pravni status in finančno osnovo.

www.oxalis-scop.org/

© Oxalis

Kovaški obrti, ki pozna bogato tradicijo, sicer grozi izumrtje, a ima z zadrugo Oxalis možnost preživetja. Na fotografiji Ludovic Biaïs, član zadruge Oxalis, radovednim gledalcem predstavlja svoje znanje, ki si ga je pridobil pri ravnanju z ognjem in železom.

dejavnost mora izpolnjevati zahteve javnega interesa kot tudi zahteve zasebnega gospodarstva. Po eni strani si mora finančno neodvisnost zagotoviti s prodajo svojih storitev, po drugi pa mora izkoristiti javna sredstva, ki jih lahko dobi le v primeru, ko lahko zanje dokaže, da imajo socialno korist.

Taksi, gore in uradi – za vse

Prebivalci zgornjeavstrijske podeželske regije se lahko za uvedbo skupne taksi službe, njihove »mobilne vasi«, zahvalijo prostovoljskemu delu. To storitev so sprva lahko uporabljala le gospodinjstva, ki so sodelovala pri projektu, s pridobitvijo javnih sredstev pa se je krog uporabnikov razširil. Trajen obstoj službe seveda s tem nikakor ni zjamčen, saj lahko dežela še vedno prekliče obstoj javnega interesa in družbene koristi take storitve, kar na žalost v naši družbi še vedno ni nekaj povsem samoumevnega.

Deležniki v turizmu v francoskem departmaju Visoke Alpe so spoznali, da je treba turistično ponudbo regije oglaševati učinkoviteje in prodorneje. Iz tega razloga so se politiki, predstavniki različnih služb in uradov ter turističnega sektorja, ki si sicer med seboj pogosto konkurirajo, odločili, da se bodo med seboj povezali v neprofitno zadrugo.

Rezultat povezovanja je postavitve spletne strani in vzpostavitev centralnega rezervacijskega sistema, ki obsega celotno ponudbo nočitev in drugih dogodkov na celotnem območju te gorske regije,

formacij ter – s posebno motivacijsko močjo – znanje in zavzetost. Uspešnost dejavnosti, ki jih izvaja mreža, ni odvisna toliko od števila članov ali njihovega gospodarskega vpliva kot od njihove

Socialno in solidarnostno gospodarstvo mora zadovoljevati tako zahteve javnopravnih oseb kot tudi zasebnega gospodarstva.

kjer turizem predstavlja kar 90 % vsega dogajanja. Na pobudo departmaja, ki je prispeval 20 % kapitala zadruge, in v sodelovanju s francoskim združenjem invalidov (APF) je začela pod imenom »Gora za vsakogar« delovati še posebna služba, namenjena turistom invalidom. Z uvajanjem večje raznovrstnosti se turistična ponudba usmerja v posebne ciljne skupine.

Koristne mreže

Socialno in solidarnostno gospodarstvo deluje v mrežnih povezavah, kar učinkuje spodbudno, zlasti na lokalne organe, regionalne in državne krovne organizacije, organizacije za pomoč, dobrodelne sklade in študijska središča. Temelj tovrstnega skupnega delovanja tvorijo osebni stiki in zaupanje, skupna uporaba in-

sposobnosti, da stvari »premaknejo naprej«. Poleg tega je pomembno, da delo poteka na čezmejni ravni in da se pri tem razvija strokovno znanje.

S svojimi transnacionalnimi organi in mrežami je prav organizacijska oblika CIPRE še zlasti primerna za »njen teren«, torej za Alpe. CIPRA sodeluje z različnimi mrežami in zanje tudi dela, kot to kaže Povezanost v Alpah ali NENA. Ker želi med svoje dejavnosti vključiti tudi gospodarstvo, se je CIPRA lotila ustanavljanja podjetniške mreže. Prizadevanja CIPRE temeljijo na IK-tehnologiji, kar zahteva skupno akcijo na mednarodni ravni. CIPRA skrbi tudi za to, da se med seboj povezujejo pobude iz različnih okolij in različna znanja, kar pripomore k učinkovitejšemu delovanju in izmenjavi izkušenj, ki je dragocena za vse udeležence.

S strukturiranostjo do večje prepoznavnosti, vplivne moči in priznanja

Nosilni steber tretjega sektorja je torej aktivna udeležba prebivalstva v procesu oblikovanja projektov regionalnega razvoja. V lokalni demokraciji sicer obstajajo možnosti glasovanja, da pa bi ta sektor lahko vplival na politične odločitve, potrebuje več struktur, ki bodo učinkovitejše. Če naj bi pobude državljanov resnično prispevale k demokratizaciji gospodarstva, morajo prodreti v nove javne prostore tako na evropski kot mednarodni ravni. To bi različnim gibanjem – med njimi tudi socialnemu in solidarnostnemu gospodarstvu – pripomoglo k večji prepoznavnosti. S tem ko ta postanejo znana široki mednarodni javnosti, postanejo lahko zgled in spodbuda podobnim prizadevanjem v drugih državah, kjer se morda borijo z ovirami. Profesionalen in samozavesten nastop je predpogoj, da

socialna angažiranost ne bo več le domena naivnega dobrotništva, ampak bo prepoznana in resno upoštevana kot pomemben gospodarski dejavnik. Z jasno oblikovanimi strukturami ter merljivimi in vidnimi uspehi pri socialno ekonomskih inovacijah, ki bodo prispevale k trajnostnemu razvoju, bodo organizacije tretjega sektorja dobile enako legitimnost kot vlade in podjetja v tradicionalnem gospodarstvu. Tako bo socialno in solidarnostno gospodarstvo vendarle tudi uradno postavljeno na mesto, ki mu že dolgopripada.

Odile Jacquin, SCOP La Peniche

SOL – socialna valuta, ki povečuje vrednost socialnega in solidarnostnega gospodarstva

V treh večjih francoskih mestih so se nedavno odločili za eksperimentiranje z lokalno socialno valuto, imenovano SOL. Ta naj bi spodbujala domačo trgovino in domače akterje. SOL izhaja iz vrednot medsebojne pomoči in solidarnosti ter socialne in ekološke koristnosti. Pobudniki projekta – zadruga Chèque Déjeuner, društvi vzajemnega zavarovanja MACIF in MAIF ter zadruga banka Crédit coopératif, so deležni tudi močne finančne podpore Evropske unije. Možnosti za uporabo socialne kreditne kartice morajo izdelati krajevni odbori. Kartico lahko potrošniki uporabljajo kot kartico zvestobe (Sol coopération), pri nakupu bioizdelkov in izdelkov pravične trgovine ali pa za plačilo storitev socialnih podjetij. S kartico si je mogoče knjižiti v dobro čas, ki ga je imetnik porabil za prostovoljne dejavnosti v okviru enega od projektov (Sol engagement), in si tako pridobiti dostop do drugih prostovoljnih storitev, ki jih ponujajo člani mreže. SOL se lahko uporablja tudi kot čekovna storitev (Sol affecté): podpira ga določeno podjetje, društvo vzajemne pomoči ali javni organ, točno določenim imetnikom pa omogoča, da koristijo vnaprej plačane storitve, ki jih ponujajo člani mreže. Občina lahko tako prejemnikom socialne pomoči omogoči, da kupujejo v socialni trgovini z živili, si sposodijo kolesa ali obiskujejo računalniški tečaj. Na podlagi izvršenega dobropisa se kartice SOL lahko uporabljajo tri ali šest mesecev, nato pa svojo vrednost izgubijo. Taka ureditev namreč preprečuje kopičenje kartic in omogoča njihovo hitro kroženje. Kartice SOL svoje vrednosti ne izgubijo popolnoma, saj se prenesejo na poseben račun, namenjen za financiranje družbeno koristnih projektov.

Transnacionalni projekt Eurosol združuje šest nacionalnih oz. regionalnih projektov EQUAL iz štirih evropskih držav: to so francoski SOL, portugalski S. Bras Solidario, dva italijanska projekta NuoviStiliDiVita in Nuove Officine ter dva španska projekta Tesis und Eres Sevilla.

<http://www.eurosol.info/>

Portret: Josef Schett

Človek akcije, ki stavi na ovce in s tem povezuje ljudi

V vzhodnotirolski dolini Villgratental je hribovski kmet in podjetnik Josef Schett pred dvema desetletjema svojo dejavnost v celoti preusmeril v vzrejo ovac. Danes vodi lastno podjetje, ki izdeluje visoko kakovostna ležišča in izolacijske materiale, visoki gastronomiji pa dobavlja mesne in sirne izdelke.

© Villgrater Natur

Josef Schett (46), hribovski kmet, podjetnik in nekdanji župan, prihaja iz vzhodnotirolske doline Villgratental, »postranske doline«, kot jo je nekoč poimenoval kritični etnograf in publicist E. Trojer.

Gospod Schett, hribovska kmetija na 1550 m n.v. v Villgratentalu na vzhodnem Tirolskem, s katere prihajate, stoji že pol stoletja. Vaš oče se je ukvarjal z govedorejo. Pred dobrima dvema desetletjema ste svojo dejavnost povsem preusmerili na drugo področje, ovčerejo. Zakaj?

Ker se z vzrejo goveda ni bilo več mogoče preživljati. Prava jezera mleka, gore masla in mesa, to so besede, ki odražajo podobo osemdesetih. Zato sem se tudi izučil za bančnega uslužbenca, a ob tem sem pomislil, pa saj to ne more biti res. Moji predniki živijo v tej dolini že sedem stoletij, morali so živeti še v slabših časih kot mi. Potem sem si ogledal avstrijsko tržišče: uvozilo se je več kot 300.000 ovac in skoraj ves ovčji sir. Mi pa smo imeli doma obsežne strme pašnike, primernejše za ovce kot za govedo. Prepotoval sem celo Evropo, ker sem iskal ustrezne alternative. Takrat jih je bilo še malo. V dolini sem nato odkril tri kmete, ki so začeli sodelovati z menoj, eden od njih je bil izučeni mesar, in leta 1985 sem ustanovil podjetje Villgrater Natur. Lahko smo začeli z delom.

V odročni dolini s skromnim turističnim razvojem, potrošniki pa daleč stran...

Slučajno sem videl razpis za sklenitev pokroviteljstva, ki ga je objavil neki profesor ekonomije. Odločil sem se za sodelovanje. Študenti naj bi raziskovali divjino. Jaz sem bil nekaj eksotičnega: hribovski kmet, ki želi sam predelovati in tržiti svoje izdelke. Z diplomsko nalogo smo pridobili osnovne podatke, navezali smo stike z gostinstvom. In mediji so o nas kar pogosto pisali: znani smo postali še pred prihodom naših izdelkov na trg. Kot prvi v Avstriji smo razvili zasnovno trženja za jagnjetino in ovčji sir. Bil sem na sirarskih tečajih v Švici. Potem pa se je v našem prvem poletju, bilo je leta 1986, zgodila nesreča v Černobilu, kjer je eksplodiral jedrski reaktor. Pri nas takrat dva tedna sicer ni deževalo, stopnja radioaktivnega sevanja ni bila povečana, a to ni pomagalo. Histerija je bila prevelika. Sir smo pojedli sami. In s tem eksperimentirali.

To očitno ni bil razlog, da bi prenehali. Kje je bila tržna niša? Začeli ste vendar z mlekom in mesom – tega je bilo na tržišču v izobilju, čeprav od govedi.

Še vedno veliko proizvajamo za t.i. visoko gastronomijo, sodelujemo z restavracijo Gannerhof v Villgratnu, ki se ponaša z dvema kuharskima kapama. Prodajamo tudi zasebnikom, stalnim strankam. Jagnje z vzhodnotirolskih gorskih območij je postalo blagovna znamka. Da bi dosegli višjo kakovost mesa, smo križali dve pasmi: pasmo Steinschaf in Braunes Bergschaf (gorsko rjavo ovco), ki sem jo vzredil sam. Takrat so zagnali vik in krik. Danes sami zakoljemo 700 - 800 ovac, 1000 jih prodajamo.

mo drugam, vse pa so iz naše doline ali največ 20 kilometrov oddaljenih krajev iz okolice. V Avstriji je ovčereja najmočnejša na vzhodnem Tirolskem: tu je 20.000 ovac od skupno 350.000, kolikor jih je sicer v Avstriji. Naše podjetje sodeluje z eno od mesnic in z njenima podružnicama na vzhodnem Tirolskem, sodelujemo tudi s proizvajalci Hippove hrane za dojenčke, ki uporabljajo naše meso. Kmetom lahko plačamo približno 20 % več kot verige veleblagovnic, ki sicer narekujejo cene. Dve trgovski verigi pri nas kupujeta posebno ovčjo salamo.

»Dodana vrednost naj ostane v dolini.«

Kdaj in zakaj ste v vašem podjetju začeli s predelavo volne?

Začetki so bili skromni. Volna je izgubila svojo vrednost: industrija je zahtevala fino skodrano belo volno. Po melirani volni naših križanih pasem ali rjave gorske ovce ni bilo povpraševanja. Začel sem razmišljati, kje bi še bilo mogoče uporabljati volno. Pri tem sem odkril, da so nekdanje hišah za lesenimi opaži natlačili volno, ki jim je služila za izolacijo. Danes predelamo 100 ton surove volne, ki jo zbiramo prek združenj rejcev ovac. Naš cilj je predelati celotno količino avstrijske ovčje volne, ki letno znaša 300 ton, saj imamo za to dovolj kapacitet. Javnosti je treba le povedati, da v dolini Villgratental obstaja nekdo, ki izdeluje proizvode iz volčje volne.

Za proizvodnjo izolacijskih materialov ste ustanovili samostojno podjetje...

Podjetje Woolin je bilo ustanovljeno leta 2003. Kot partner se nam je pridružil Gernot Langes-Swarovski z 49-odstotnim deležem, medtem ko moj delež znaša 51 %. S proizvodnjo podjetja Woolin in znanjem, ki ga prispeva Langes-Swarovski, nameravamo vstopiti na mednarodni trg gradbenih materialov, in sicer v bivalni segment višjega razreda. Posebna koprena je visoko kakovosten izolacijski material, uporablja se kot zvočna izolacija za tla, tudi za ločilne stene, deluje pa tudi kot biološki filter škodljivih snovi.

Za distribucijo skrbijo regionalni partnerji v gradbeni panogi: tesarska in mizarska podjetja oz. polagalci podov za zvočno izolacijo tal. Najpomembnejša tržišča za izolacijske materiale so Avstrija, severna Italija, Švica, sodelujemo pa tudi s poljskimi proizvajalci elementov za montažne hiše.

Obstaja mreža z regionalnimi proizvodi, imenuje se Narava vzhodne Tirolske. Kakšen je njen pomen?

V naših krajih med seboj tesno sodelujemo. Združenje Narava vzhodne Tirolske, ki obstaja deset let, sestavlja 12 podjetij, tudi podjetje Osttirol-Werbung. Tu smo mesarji, peki, proizvajalec žganja, mesnopredelovalno podjetje, proizvajalci marmelade in borovega olja, Vzhodnotirolske mlekarne in naše podjetje Villgrater Natur. V ponudbi smo pripravili vzhodnotirolsko košarico, ki vsebuje naše izdelke in je primerna za darilo.

Kako poteka sodelovanje z gostiščem Gannerhof v Innervillgratnu, ki je po oceni različnih gurmanskih revij ena najboljših avstrijskih restavracij?

To sodelovanje je zelo pomembno, pa ne samo zato, ker je to gostišče, odlikovano s kuharskimi kapami, znano po svojih

receptih za pripravo jedi iz jagnjetine. Gannerhof je razdeljen na več delov, ki imajo sobe za goste, opremljene v tradicionalnem slogu s pohištvom iz domačega lesa. Tudi luči in okovje so izdelali v vaški kovačiji. Izolacijski materiali so iz surove ovčje volne našega podjetja Woolin, vzmetnice, blazine in odeje iz volne, ki jo predelamo pri nas. Naše izdelke kupujejo tudi številni gostje – v Gannerhofu jih oglašujejo, za kar prejemajo provizijo. Zelo me veseli, da v marsikaterem stanovanju v dolini spijo na naših vzmetnicah.

Zdaj gradite prizidek k podjetju. S kakšnim namenom?

Želimo povečati našo »kmečko trgovino«. Tu svoje pridelke prodaja tudi 30 kmetov. Prvo nadstropje bomo namenili ponudbi jedi iz domačih pridelkov. Število zaposlenih bi radi povečali z 8 na 15. Če prištejemo zaposlene v krojaški delavnici, s katero sodelujemo, vključno s kmeti z okoliških kmetij, od tega že danes živi 15 oseb. Meso nam dobavlja okoli 50 kmetov iz domače regije. In če upoštevamo še vse, od katerih po celotni Avstriji odkupujemo volno, se število povzpne na tisoč.

Kaj je pri vaši dejavnosti po vašem mnenju tisto, kar se sklada z načeli trajnostnega razvoja?

Vedno mi je bilo najpomembnejše, da se v dolini ohrani ustvarjena vrednost oz. da jo k nam pripeljemo od drugod, da bi lahko preživeli. Da bi nekaj ustvarili tudi za prihodnje rodove. Odselejevanje iz naših dolin pač ne more biti cilj.

Intervju je vodil Benedikt Sauer (Der Standard).

© Villgrater Natur

Obe podjetji Josefa Schetta – Villgrater Natur (ust. 1986) in Woolin (ust. 2003 z udeležbo Gernota Langesa Swarovskega) – dosežata promet v višini 1,3 mio. EUR. Prav te dni Schett povečuje stavbo, v kateri je sedež njegovega podjetja oziroma proizvodnje, saj želi promet v kratkem povečati na skoraj 2 mio. EUR. Medtem ko Woolin proizvaja visoko kakovostne izolacijske materiale, Villgrater Natur trži svoja ležišča in druge izdelke iz ovčje volne; jagnjetino in ovčji sir villgartskih kmetov prodaja najboljšim restavracijam, na prodaj pa so tudi v njegovi trgovini.

Od sodelovanja prek mrežnega povezovanja do grozdenja: nove poti v gospodarstvu

Za dober ulov potrebujemo močne mreže

Alpskemu prostoru se zaradi njegove stalno rastoče kompetence in različnih izkušenj v trajnostnem gospodarstvu ponuja priložnost, da v globalni konkurenci med regijami zavzame vodilni položaj. K temu lahko odločilno prispevajo sodelovanje, mrežno povezovanje in grozdenje.

Za sodobni čas je značilen prevladujoči trend povezovanja v mreže. Tak razvoj določajo zlasti naslednje tri gonilne sile: strukturne spremembe v gospodarstvu, ki vodijo v fleksibilnejše oblike proizvodnje in visoko stopnjo inflacije (fleksibilna specializacija, osredotočenost na osrednje pristojnosti, osredotočenost na stranke itd.); konkurenčne prednosti manjših, projektno usmerjenih organizacij z ohlapno hierarhijo in visoko stopnjo fleksibilnosti v primerjavi z velikimi hierarhičnimi organizacijami; hitro širjenje novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij.

Mreže temeljijo na sodelovanju

Mreže med posamezniki, projekti in podjetji nudijo številne prednosti: v primerjavi s hierarhičnimi organizacijami so fleksibilnejše, spodbujajo sinergije med eksternim in internim znanjem, ustvarjalnost in inovativnost, zmanjšujejo tveganje, ki ga prinaša novi razvoj in še veliko več. Mreže v gospodarstvu najpogostejše nastajajo takrat, ko se uspešne kooperacije podjetij povezujejo v večje metakooperacije. Kooperacije so pogoj za nastanek kompleksnih mrež, mreže pa spet ustvarjajo »ugodna tla« za ustanavljanje novih podjetij in kooperacij podjetij.

Gledano z leksikalnega vidika je kooperacija »skupno delovanje najmanj dveh deležnikov zaradi učinkovitejšega doseganja ciljev«. Po načelu »Skupaj smo močnejši« vnašajo sodelujoči deležniki svoje posebne sposobnosti, da bi lahko od sodelovanja imeli koristi. Skupna učinkovitost naj bi vsekakor postala večja od skupka posameznih storitev in v tem je dodana vrednost določene kooperacije. Kooperacije imajo najmanj šest značilnosti:

Partnerji, ki jih je mogoče identifici-

rati: kooperacijski partnerji poznajo drug drugega vsak kooperacijski partner ve, kdo so drugi udeleženi partnerji;

Usmerjenost v lastno korist: vsak kooperacijski partner pričakuje zase določeno korist, partnerji izhajajo iz dejstva, da je dodano vrednost mogoče doseči le prek kooperacije ali pa je to vsekakor lažje s kooperacijo;

Usmerjenost v pridobivanje prednosti: kooperacijski partnerji se pri svojem skupnem delovanju orientirajo po svojih prednostih, pričakovana dodana vrednost kooperacije nastane zaradi součinkovanja določenih prednosti kooperacijskih partnerjev;

Delno vključevanje: kooperacijski partnerji prispevajo določene prednosti, nikoli pa svoje celote

Samostojnost: kooperacijski partnerji ohranijo avtonomijo;

Sistemski značaj: zaradi kooperacije nastane nov socialni sistem z njemu lastno razvojno dinamiko in nepreračunljivostjo.

Zahtevno vzpostavljanje medsebojnih odnosov

Na upravljanje in uspešnost delovanja kooperacije podjetij odločilno vpliva dejstvo, v kolikšni meri so gornje značilnosti dejansko upoštevane in aktivno oblikovane. Kooperacije podjetij so večinoma zelo zahtevni projekti, ki od deležnikov zahtevajo veliko mero potrpežljivosti, izkušenj in profesionalnosti. Poleg tega so kooperacije živi socialni sistemi, ki se stalno spreminjajo in jih ni mogoče načrtovati do zadnje podrobnosti. Kooperacije so pač več kot le vsota njenih delov: to je tako kot v zasebnem življenju – tudi zveze, ki si najbolj zaupajo, niso imune na krize in pogosto obstajajo tehtni razlogi, zakaj je bolje določeno kooperacijo prekiniti prej kot pozneje ali pa jo sploh opustiti.

Usmerjenost v doseganje rezultatov ali igrivo iskanje novih možnosti

Kooperacija in mreža sta fenomena, za katera so značilne številne skupne lastnosti, a tudi občutne razlike. Medtem ko lahko v kooperacijah zelo jasno razlikujemo, kdo h komu pripada in kdo ne, pa v mrežah tovrstne meje tako natančno ne moremo več zarisati. Članstvo, ki ga je mogoče skleniti formalno, pogosto ne obstaja, tu gre za bolj ali manj močno vključenost. Kajti v mrežah ne gre prvenstveno za doseganje skupnega cilja, temveč za možnost, da bi dosegli druge deležnike. Mreže so odprti sistemi in se lahko označijo kot »socialne infrastrukture«, ki se uporabljajo za vzpostavljanje odnosov z drugimi deležniki. Taka socialna infrastruktura ima lahko za številne ljudi in podjetja veliko korist.

Vzpostavitev in ohranjanje socialne infrastrukture zahtevata, podobno kot pri materialnih mrežah, občutno uporabo virov. Velikih in kompleksnih mrež zato ne vzpostavljajo posamezni deležniki, temveč je za to potrebno dolgoročno in kompleksno medsebojno skupno delovanje velikega števila raznolikih deležnikov. Za nastanek socialne mreže je potrebno zelo veliko časa. Povezanost med akterji v mrežah je precej ohlapnejša kot v kooperacijah, zavezanost ni tako izražena. Meje usmerjanja in oblikovanja mrežnih povezav so še ožje kot pri kooperacijah.

Posebna oblika gospodarskih mrež so tako imenovani regionalni gospodarski grozdi, ki so rezultat dolgoročnejših procesov specializacije v prostoru in s tem povezanega nastanka regionalnih prednosti konkurence. Pojav specializacije regij ni nov, kar potrjujejo primeri iz preteklosti: antična ladjedelniška središča, flandrijski suknarji, steklarska industrija na Češkem. Danes obstajajo, denimo, grozdi filmske industrije v Holly-

woodu ali grozd v Silicijski dolini (Silicon Valley Cluster) v Kaliforniji, ki spodbujajo globalno družbo mrežnega povezovanja.

Ameriški ekonomist Michael E. Porter je konec osemdesetih začel raziskovati razloge za nadpovprečno rast in stopnjo zaposlenosti v določenih regijah in pri tem opazil, da so v uspešnih regijah podjetja in inštitucije iz določene gospodarske panoge nakopičeni na sorazmerno majhnem prostoru, da so med seboj tesno povezani in da sodelujejo na najrazličnejših ravneh. Do teh povezav prihaja, recimo, z uporabo skupne tehnologije, uporabo skupnih prodajnih poti, organizacijo skupnih programov za nadaljnje usposabljanje ali ustanovitvijo skupnih raziskovalnih in razvojnih inštitucij. Čeprav so si podjetja med seboj v konkurenčnem odnosu, pa so med seboj povezana zaradi oz. prek sodelovanja.

Geografska bližina omogoča obstoj različnih osebnih stikov na vseh ravneh znotraj hierarhije v podjetju. Izmenjava

internih in eksternih znanj poteka brez prekinitev, nove rešitve se iščejo skupaj. Podjetja postanejo produktivnejša, celotna gospodarska regija zanimivejša. Prihajajo nova podjetja, ki si regijo izberejo za svoj sedež. Porter je tudi prepoznal pomembno vlogo, ki jo inštitucije, ki

(strukturni skladi EU, pobude Skupnosti EU, nacionalni in regionalni programi za spodbujanje sodelovanja med malimi in srednje velikimi podjetji itd.), da bi tako podprli pozitivne učinke grozdenja na regionalni ravni. Seveda naj javni sektor ne bi poskušal ustvariti grozda: grozdi

Nastanek socialne mreže zahteva veliko časa.

zagotavljajo podporo, imajo na gospodarski razvoj v uspešnih regijah. To so npr. visokošolske in raziskovalne inštitucije, izvajalci storitev, ki so tesno povezani z gospodarstvom, organi oblasti, zbornice, ustanove za nadaljnje usposabljanje itd. Pri tem je še zlasti pomembna mrežna kombinacija znanstvenih ustanov, infrastrukture, okvirnih političnih pogojev s strokovno usposobljeno in izkušeno delovno silo.

V Evropi so se zato v devetdesetih letih začele izvajati številne ekonomsko-politične pobude in ustrezni javni programi

nastajajo na trgu in se razvijajo več desetletij, javni sektor pa lahko deluje kot katalizator. Tako je v avstrijski zvezni deželi Salzburg konec devetdesetih regionalna gospodarska politika sprožila pobudo za nastanek lesarskega grozda, kar naj bi spodbudilo sposobnost podjetij za medsebojno sodelovanje, s tem pa tudi konkurenčnost celotne lesnopredelovalne industrije v regiji. Lesarska panoga v Salzburgu trenutno šteje okoli 1.300 podjetij z več kot 8.000 zaposlenimi, približno 80 % od tega je malih podjetij z manj kot 10 zaposlenimi.

»Silicijska dolina« sredi Alp: gospodarski grozdi so rezultat regionalne specializacije.

Pobuda za grozd je bila skupen projekt deželne uprave in zastopnikov interesov lesnopredelovalne industrijske panoge. Po več kot sedmih letih razvijanja grozdov je uspelo spodbuditi okoli 60 domačih podjetniških kooperacij, v okviru katerih sodeluje približno četrtnina vseh podjetij iz panoge.

Domnevati je mogoče, da je na območju celotnega alpskega prostora v tem trenutku več kot sto regionalnih gospodarskih grozdov. Vsi skupaj odražajo impresivno zrcalno sliko ekonom-

Z današnjega vidika govori veliko razlogov v prid dejstvu, da lahko alpska regija prav zaradi svojega izjemno obsežnega strokovnega znanja, koristnega za trajnostne rešitve, v prihodnje zavzame vrhunsko mesto v globalni konkurenci med regijami. Na področju okoljske tehnologije, trajnostnih surovin in trajnostne rabe naravnih virov je že nastalo več mednarodno uspešnih grozdov, ki s tem tudi pomembno prispevajo k trajnostnemu gospodarjenju v alpskem prostoru. Dejanski učinki

Alpski grozdi: V vrhu na področju okoljske tehnologije, trajnostnih surovin in trajnostne rabe naravnih virov.

skih prednosti ter naravnih in socialnih virov celotne alpske regije v primerjavi z drugimi regijami po svetu. Raznolikost tovrstnih mrež je velika in sega od tradicionalnih, že stoletja uspešnih regionalnih grozdov, kot je npr. urarski grozd v Švicarski Juri ali pa finančni grozd v Zürichu, pa vse do novih in na znanju temelječih gospodarskih mrež sorazmerno mladih industrijskih panog, kot so informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT), biotehnologija, mehatronika, ustvarjalne dejavnosti (creative industries) ipd. Gospodarski uspeh tovrstnih regionalnih mrež je izreden, številne od njih imajo v gospodarski panogi, ki ji pripadajo, že nezanemarljiv delež na svetovnem trgu. Pogosto se tovrstni grozdi pojavljajo v urbanih aglomeracijah, in sicer tako v manjših kot tudi večjih mestih oz. v njihovi okolici, medtem ko jih na podeželju srečamo nekoliko redkeje.

trajnostnega razvoja bodo ne nazadnje odvisni od ciljev, interesov sodelujočih deležnikov in uspešnega izvajanja teh povezav. Intenzivneje se bodo posamezna podjetja odprla trajnostnemu razvoju, v večji meri bo ta našel pot tudi do njihovih podjetniških mrež. A mreže ne dajejo splošnega zagotovila za »več« trajnostnega razvoja. Mreže lahko zaradi svojih kratkih komunikacijskih poti in velike fleksibilnosti zagotovo spodbujajo rešitve, ki bodo bolj upoštevale načela trajnostnega razvoja. Prav zaradi svoje odprtosti in nezavezanosti pa lahko izvedbo tovrstnih rešitev tudi ovirajo.

Harald Payer, ÖAR Regionalberatung GmbH, Dunaj

Izbrani primeri gospodarskih grozdov iz posameznih držav

Nemčija	Bio-Tech Region München, Automobilzulieferindustrie in Bayern, Visual Computing Cluster Baden-Württemberg
Francija	Brillenrahmenherstellung im Haut-Jura, Aerospace Cluster in Rhone-Alpes, Biotechnologie-Cluster Rhone-Alpes, Wintersportindustrie in Rhone-Alpes, Digital Entertainment Rhone-Alpes
Italija	Sesselkomponentencluster Udine, Seidenstoffverarbeitung in Como, Goldschmiedekunst in Vicenza, Keramikindustrie in der Emilia-Romagna, IT & Software in Bolzano, Holzcluster Südtirol, Cluster Alpine Network Südtirol
Avstrija	Automobil- und Zulieferindustrie in der Steiermark, Eco World Styria, Clusterland Oberösterreich (Automobil, Kunststoff, Möbel und Holzbau, Gesundheit, Mechatronik), Holzcluster Salzburg, Bau-Energie-Umwelt-Cluster Niederösterreich, Wellbeing Cluster Niederösterreich, Automotive Cluster Vienna Region
Švica	Finanzcluster Zürich, Creative Industries Zürich, Uhrencluster Jura, Berner Medizintechnik-Cluster, Nahrungsmittel-Cluster,
Slovenija	Grozd klimatizacija, gretje, hlajenje (HVAC Cluster), Tekstilni grozd, Grozd proizvajalcev igrač, Transportnologistični grozd, Orodjarski grozd, Grozd geodetskih izvajalcev (GIz)

NENA – od projekta Interreg III B k alpski podjetniški mreži

S skupnimi močmi do trajnostnega razvoja v Alpah

Projekt NENA (Podjetniška mreža v Alpah – Network Enterprises Alps) se je v okviru programa Interreg III B začel izvajati marca 2006. Po 18 mesecih smo danes tik pred vzpostavitvijo mreže malih in srednje velikih podjetij, katerih gospodarjenje je usmerjeno v trajnostni razvoj.

Ur. – Projekt NENA želi zagotoviti pomoč zlasti malim in srednje velikim podjetjem kot največjim delodajalcem v alpskem prostoru. Ohraniti želi njihovo konkurenčno sposobnost, obenem pa intenzivneje sodelovati v globalni razpravi o trajnostnem razvoju v Alpah.

V alpskem prostoru so podjetja in združenja podjetij, ki so že spoznala, da njihova odgovornost do družbe ne more biti omejena le na ustvarjanje delovnih mest in rast bruto domačega proizvoda. Razvijati želijo proizvode in proizvodne postopke, ki bodo z ekonomskega vidika smiselni, a okolju prijazni in sprejemljivi za družbo. Kljub temu se inovacijski potenciali trajnostnega razvoja še vedno izkoriščajo v premajhnem obsegu: tako, denimo, primanjkuje strokovnjakov. Možnosti za uspeh bi se povečale, če bi obstajali tudi boljše medsebojna povezanost in natančneje opredeljena ciljna tržna usmeritev. Poleg tega primanjkuje idej in strategij, s katerimi bi bilo mogoče ustvarjati sinergije znotraj različnih gospodarskih vej ter med njimi. Podjetja in združenja so zato odvisna od podpore.

Projekt NENA bo zagotavljal tovrstno podporo, podjetjem in njihovim krovnim organizacijam bo dajal nove spodbude in vzpostavil vsealpsko mrežo malih in srednje velikih podjetij. V prvi fazi se projektni partnerji že osredotočajo na obnovljive vire energije, energijsko učinkovitost in oplemenitenost lesnoprredelovalno verigo. Znotraj teh ključnih tem si prizadevajo za upravljanje inovacij, izmenjavo znanja in izkušenj, izobraževanje in nadaljnje usposabljanje ter za optimizacijo procesov in upravljanje presečišč posameznih členov verig ustvarjanja dodane vrednosti.

Mala in srednje velika podjetja pogosto načrtujejo kratkoročno, pri čemer se inovativne ideje, ki predstavljajo potenciale za prihodnost, znajdejo v slabšem položaju. Partnerji projekta NENA so zato pripravili koncept »asistentov za inovativnost«, ki bodo podjetja podpirali pri ustvarjanju inovacijske kulture. Naslednja prednostna naloga v sklopu projekta NENA je izmenjava znanja in izkušenj ter izobraževanje in nadaljnje usposabljanje. Projektni partnerji so v smislu konkretnih ukrepov organizirali poletno prakso za tesarske vajence in podiplomski

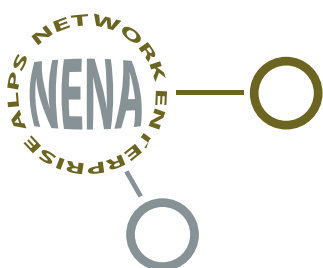
Inovativno angažiranje za okoljsko in socialno sprejemljivost: srečanje partnerjev projekta v Torinu/I.

študij lesne gradnje z ekskurzijami in predavanji strokovnjakov s tega področja. Zvrstila sta se tudi dva seminarja o gradnji z lesom in financiranju rabe obnovljivih virov energije. Srečanja nista bili zanimivi le zaradi vsebine, marveč sta pomembni tudi zaradi medsebojnega povezovanja različnih podjetij.

Na področju energije je bila v okviru projekta NENA podpora sodelujočim partnerjem zagotovljena pri organizaciji številnih delavnic, katerih namen je bil povečati okoljsko ozaveščenost in poiskati možnosti za optimalno rabo energije. Ukrepi na regionalni ravni so med drugim predvideli rabo biomase in bioplina, večjo energijsko učinkovitost pri novozgrajenih in starih zgradbah, ustanovljen pa je bil tudi ECOPOWER, sklad za financiranje rabe obnovljivih virov energije.

Nekateri partnerji projekta NENA se zavzemajo tudi za večjo učinkovitost in inovativnost pri ustvarjanju dodane vrednosti v celotni verigi pridobivanja, predelave in rabe lesa, tako npr. v avstrijski deželi Vorarlberg s podelitvijo nagrade izjemnim projektom na področju gradnje lesenih stavb za leto 2007.

Projekt se bo zaključil v začetku leta 2008. Vsealpska podjetniška mreža ponuja enkratno priložnost za dopolnitev in nadaljnji razvoj seznama ukrepov, izvedbo novih pobud in krepitev sodelovanja kot rezultat navedenega.

Rok trajanja: marec 2006 – februar 2008

Proračun projekta: 2,48 mio. evrov

Vodilni partner: Entwicklungsverein Natur und Kulturerbe Vorarlberg (Avstrija)

Projektni partnerji: Autonome Provinz Bozen Südtirol – Innovation, Forschung, Entwicklung und Genossenschaften (I), Rhône Alpes Energie – Environnement (F), Regione Piemonte – Assessorato alle Politiche Territoriali (I), Fachhochschule Rosenheim (D), Posoški razvojni center (SI), Energieagentur Judenburg–Knittelfeld–Murau (A), Tiroler Zukunftsstiftung (A), Innovations Transfer Zentralschweiz – ITZ (CH), CIPRA International (LI)

Nestrpno pričakovanje 3. poročila CIPRE o Alpah

Mi, Alpe! Ljudje ustvarjamo prihodnost

Tretje poročilo o Alpah pripoveduje zgodbo o ljudeh v Alpah, ki ustvarjajo prihodnost, o pobudah, ki želijo vizijo trajnostnega razvoja napolniti z življenjem. Pripoveduje o enem izmed večjih in pomembnejših srednjeevropskih naravnih in kulturnih prostorov: o Alpah.

© Christoph Püeschner/Zeitungspiegel

Ur. – Prvi in drugi del poročila o Alpah, ki ju je CIPRA izdala leta 1998 oz. 2001, veljata že nekaj časa za standardni deli o trajnostnem razvoju na območju Alp. Cilj tretjega poročila je nadaljevati zgodbo o uspehu in z zanimivimi reportažnimi članki in zgovornimi črno-belimi fotografskimi posnetki nagovoriti tudi širšo javnost. Prav v ta namen je CIPRI k sodelovanju uspelo pritegniti večkrat nagrajene avtorje in fotografe agencije Zeitspiegel, ki sodelujejo z različnimi mediji (npr. z revijami Stern, Spiegel, Facts ali New York Times Magazine).

Snovalci prihodnosti v središču pozornosti

Mogočna gorska veriga je za marsikoga simbol odmaknjene večnosti, ohranjanja starih običajev, poletne svežine in smučarskega cirkusa. Alpe pa so tudi občutljiv ekosistem. Nevarnosti, ki so jim izpostavljene, so poznane: mestna in vaška naselja se zajedajo v krajino, pobočja so poškodovana zaradi smučarskega športa, vasi zapuščajo domačini, ledeniki se umikajo zaradi vpliva podnebnih sprememb, kolone pločevine postajajo običajen dogodek ob koncih tedna. Za vse te znane

probleme pa na srečo številni prizadevni posamezniki na območju Alp prinašajo sveže in inovativne rešitve. In na tovrstne spremembe v načinu mišljenja se osredotoča tudi 3. poročilo o Alpah: petnajst reportaž v njegovem prvem delu predstavlja različne posameznike in pobude, ki si zaslužijo, da jih spozna tudi širša javnost. Široka paleta vsebinskih področij – kmetijstvo, zavarovana območja, turizem, promet, umetnost in kultura, politika na splošno, domača obrt, tradicionalno in sodobno gospodarstvo – odseva vso raznolikost Alp.

Poročilo predstavlja posameznike, ki že danes kažejo, kakšen bo videti okolju in ljudem prijazen razvoj jutrišnjega dne, in, spodbujeni s svojimi velikimi vizijami na družbenem področju, vedo, kako se lahko napreduje po majhnih korakih. Tvorci prihodnjega razvoja nam tako z lastnim delovanjem, mrežami in povezavami, idejami in metodami ter napredkom in načinom, s katerim se lotevajo zastoja v razvoju, kažejo, kako lahko uspešno delujeta gospodarstvo in skupno življenje v Alpah – v sožitju z naravo. Publikacija je zato več kot le kratkočasno branje in priročnik, ki daje na razpolago koristna znanja, saj

bralcem zbuja željo in navdih, da bi tudi sami sodelovali pri oblikovanju družbenih sprememb.

Osnovni dokumenti in podatki tudi v 3. poročilu o Alpah.

Drugi del poročila odkriva znanstveno ozadje primerov dobre prakse v obliki reportažnih prispevkov, poglobljeno obravnava posamezne primere in jih postavlja v ustrezen kontekst. Zaključno poglavje vsebuje številne podatke s poljudno razlago.

Publikacija, ki je vir inspirativnih pobud, zbuja željo po aktivnem sooblikovanju družbenih sprememb.

»Prihodnost v Alpah« – CIPRINA študija z učinkom

Znanstveno ogrodje poročila sestavlja bogata študija, katere nastanek je usklajevala CIPRA: v okviru projekta »Prihodnost v Alpah« je namreč 40 strokovnjakov iz prakse in znanstveno–raziskovalne dejavnosti obstoječo zakladnico znanja povežalo v šest vprašanj prihodnjega razvoja, ki so jih raziskovale in obravnavale posamezne delovne skupine. Ta vprašanja so naslednja: ustvarjanje dodane vrednosti na regionalni ravni, socialna kompetenca, vloga zavarovanih območij za biotsko raznovrstnost in regionalni razvoj, prostočasni in turistični promet ter promet dnevnih migrantov, nove oblike odločanja in pa vplivi politike in njenih instrumentov. Spoznanja in priporočila za uveljavitev trajnostnega razvoja, ki so pri tem nastala, v publikaciji dopolnjujejo razlage, sklepi in zahteve, ki jih je postavila CIPRA.

Mi, Alpe!

Ljudje ustvarjamo prihodnost 3. poročilo o Alpah

CIPRA (izd.), založba Buča, d.o.o, Šmarje - Sap, Slovenija, 304 str., dvostranski tisk, trda vezava, bogato slikovno gradivo (fotografije, preglednice, grafikoni). Tiskano na papirju s certifikatom FSC. ISBN 978-961-6704-00-7.

Izid: november 2007.

Cena 19,90 EUR (brez poštne)

Poročilo bo izšlo tudi v nemškem, francoskem in italijanskem jeziku.

Naročilnico boste našli v letaku, pripetem v sredini biltena CIPRA Info, knjigo pa lahko naročite tudi na naslovu international@cipra.org ali po tel. št.: +423 2374030

Poleg tega lahko obenem ugodneje naročite tudi 1. in/ali 2. Poročilo o Alpah po ceni zgolj 5 EUR na knjigo.

© Christoph Pueschner/Zeitenpiegel

© Heinz Heiss/Zeitenpiegel

© Christoph Pueschner/Zeitenpiegel

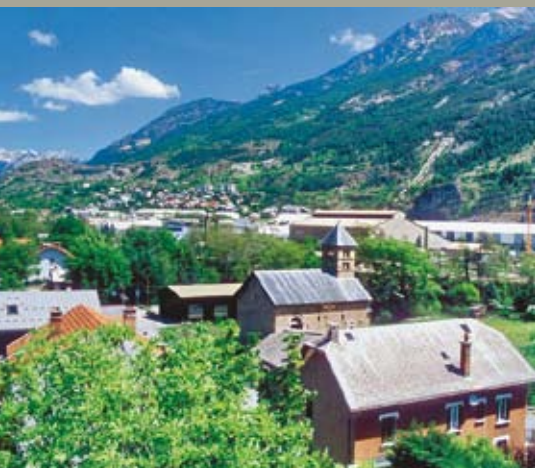
Postcode 1

Zutreffendes durchkreuzen – Marquer ce qui convient Porre una crocette secondo il caso					
Weggezogen; Nachsendefrist abgelaufen A démenagé; Délai de réexpédition expiré Traslocato; Termine di spedizione scaduto	Adresse ungenügend insuffisante Indirizzo insufficiente	Un- bekannt Inconnu Scon- osciuto	Nicht abgeholt Non réci. Non ritirato	Annahme verweigert Refusé Respinto	Ge- storben Décédé Deceduto

L'Argentière la Bessée, Francija: novi izzivi za Alpski teden 2008

Inovacije (v) Alp(ah)

Na območju zveze občin Pays des Ecrins bo od 11. do 14. junija prihodnje leto potekal drugi Alpski teden, na katerem bodo deležniki z alpskega območja spregovorili o trajnostnem razvoju.

© Valloimages

Pays des Ecrins, regija številnih nasprotij, si prizadeva za trajnostni razvoj.

Ur. – Potem ko so se izkušnje z Alpskim tednom, ki je bil prvič organiziran leta 2004 v Kranjski Gori, izkazale kot pozitivne, so večje alpske mrežne organizacije – ISCAR, CIPRA, Povezanost v Alpah, ALPARC in Club Arc Alpin – sklenile, da bodo prireditve ponovno organizirale leta 2008. Cilj prihodnjega Alpskega tedna bo spodbujanje dialoga med različnimi skupinami deležnikov pri prizadevanjih za uveljavitev trajnostnega razvoja na območju Alp, obenem pa bodo udeleženci pripravili predloge, kako bi lahko javni sektor in predvsem Alpska konvencija svoje dejavnosti in ukrepe usmerila v trajnostno inovativnost na območju Alp.

Vsebinsko bo Alpski teden potekal v petih sklopih, v okviru katerih bodo na predavanjih in v razpravah obravnavana splošna vprašanja inovativnosti, povezana z izzivi, ki jih ponuja trajnostni razvoj na območju Alp, analiza preteklih inovacij skupaj s pridobljenimi izkušnjami, aktualne inovacije in ne nazadnje

ukrepi javnega sektorja, ki so potrebni za spodbujanje trajnostne inovativnosti v prihodnje.

Zaključni lokalno obarvani tematski sklop bo ocenil inovativnost oz. inovacije v regiji Pays des Ecrins, sicer članici Omrežja občin Povezanost v Alpah, s čimer bo Alpski teden v svoje delo vključil tudi sam kraj prireditve: to območje dobro ponazarja temo Alpskega tedna 2008, saj je Pays des Ecrins vse kaj drugega kot gorska idila, naslikana na sijočem papirju turističnih prospektov. Prav nasprotno, za regijo so značilna številna protislovja. V svoji zgodovini je doživela več faz inovativnosti, v katerih ji je uspelo premagati slabe strani in še bolj izkoristiti prednosti. Tako Pays des Ecrins že desetletje ponovno doživlja spremembe in dinamika trajnostnega razvoja je za to območje priložnost, ki je ne sme zamuditi.

Program Alpskega tedna bodo popestrili izleti, razstave in forumi ter slavnostne prireditve in drugi kulturni dogodki.

KOLOFON

Obvestila CIPRE izhajajo 4-štrikrat letno

Uredništvo (Ur.): CIPRA International: Gabriella Zinke (odgovorna urednica), Andreas Götz, Claire Simon, Drugi avtorji: Martin Boesch, Odile Jacquin, Benedikt Sauer, Harald Payer – Prevod: Carlo Gubetti, Christine Weise, Denise Setton, Fabienne Juillard, Franca Elegante, Monica Zardoni, Nataša Leskovic Uršič – Pri ponatisu zašleena navedba vira – nemška, francoska, italijanska in slovenska izdaja – Celotna naklada: 11'800 izvodov – grafika: Atelier Silvia Ruppen, Vaduz – Postavitve strani: Claudia Pfister, Mateja Pirč – Tisk: Gutenberg AG, Schaan/FL

CIPRA International

Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
Tel. 00423 237 40 30, Fax. 00423 237 40 31
international@cipra.org, www.cipra.org

NACIONALNI ODBORI

CIPRA Österreich c/o Umweltdachverband

Alser Strasse 21/5, A-1080 Wien
Tel. 0043 1 401 13 36, Fax 0043 1 401 13 50
oesterreich@cipra.org, www.cipra.org/at

CIPRA Schweiz Hohlstrasse 489, CH-8048 Zürich

Tel. 0041 44 431 27 30, Fax 0041 44 430 19 33
schweiz@cipra.org, www.cipra.org/ch

CIPRA Deutschland Heinrichgasse 8

D-87435 Kempten/Allgäu
Tel. 0049 831 52 09 501, Fax: 0049 831 18 024
Info@cipra.de, www.cipra.de

CIPRA France 5, Place Bir Hakeim, F-38000 Grenoble

Tel. 0033 476 48 17 46, Fax 0033 476 48 17 46
france@cipra.org, www.cipra.org/fr

CIPRA Liechtenstein c/o LGU

Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
Tel. 00423 232 52 62, Fax 00423 237 40 31
liechtenstein@cipra.org, www.cipra.org/li

CIPRA Italia c/o Pro Natura

Via Pastrengo 13, I-10128 Torino
Tel. 0039 011 54 86 26, Fax 0039 011 503 155
italia@cipra.org, www.cipra.org/it

CIPRA Slovenija Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana

Tel. 00386 1 200 78 00 (int. 209)
slovenija@cipra.org, www.cipra.si

REGIONALNI ODBOR

CIPRA Südtirol c/o Dachv. für Natur- und Umweltschutz

Kornplatz 10, I-39100 Bozen
Tel. 0039 0471 97 37 00, Fax 0039 0471 97 65 55 info@umwelt.bz.it, www.umwelt.bz.it

PODPORNI ČLAN

Nederlandse Milieu Groep Alpen (NMGA)

Keucheniushof 15, 5631 NG Eindhoven
Tel. 0031 40 281 47 84
nmga@bergsport.com, www.nmga.bergsport.com

Izid te številke biltena CIPRA Info je finančno podprl sklad Aage V. Jensen Charity Foundation iz Vaduza/FL.